

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	13
GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ İLE YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE İLİŞKİN GENEL ESASLAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI

I. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ	19
A. Toplu İş Sözleşmesinin Uygulanabilirliği Bakımından Süresinin Taşıdığı Önem	19
1. Toplu İş Sözleşmesinin Normatif Etkisiyle Süresi Arasındaki İlişki	19
2. Toplu İş Sözleşmesinin Belli Başlı İşlevleriyle Süresi Arasındaki İlişki	25
B. Toplu İş Sözleşmesinin Belirli Süreli Olması Kuralı.....	27
C. Yasal Süre	30
D. Asgari Yasal Sürenin İstisnası.....	32
E. Toplu İş Sözleşmesi Süresinin Sonradan Değiştirilememesi	33
F. Yasa Koyucu Tarafından Mevzuatta Öngörülen İşçi Devrine Dair Bazı Hükümlerin Toplu İş Sözleşmesinin Süresi Üzerindeki Etkisi	35
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN YÜRÜRLÜĞE GİRMESİ	39
A. Toplu İş Sözleşmesinin İmza Tarihinde Yürürlüğe Girmesi	40
B. Toplu İş Sözleşmesinin İmza Tarihinden Sonra Yürürlüğe Girmesi	43
1. Tarafların Anlaşması Üzerine	43
2. Yasal Zorunluluk Gereği	45
C. Toplu İş Sözleşmesinin Geriye Etkili Olarak Yürürlüğe Girmesi	47
1. Geriye Etkinin Anlamı, Amacı ve Belli Başlı Özellikleri	47
2. Geriye Etkinin Toplu İş Sözleşmesinin Süresinden Sayılması	54
3. Geriye Etkinin Başlatılabileceği En Erken Tarihin Tespiti	56
4. İfa Edilebilirlik Ölçütü ve Yürürlük Başlangıcı Geriye Götürülebilecek Toplu İş Sözleşmesi Hükümleri	58
a. Temel Kriter: İfa Edilebilirlik Ölçütü	58
aa. Geriye Etki ve İfa Edilebilir Olma	58
bb. İfa Edilebilir Olmaya Karar Verirken İfa Yerine Geçen Edim Kavramından Yararlanılması	59
b. Toplu İş Sözleşmesi Hükümlerinin Nitelik Olarak Geriye Etkiye Elverişli Olma Durumu	61
aa. Normatif Hüküm – Borç Doğurucu Hüküm Ayrımı	61
bb. Normatif Hükümler	63
aaa. Genel Olarak	63
bbb. İş Sözleşmesinin Kurulmasına İlişkin Hükümler	66

ccc.	İş Sözleşmesinin Muhtevasına İlişkin Hükümler	67
ddd.	İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Hükümler	70
eee.	İşyerinin Çalışma Düzenine İlişkin Hükümler	71
cc.	Toplu İş Sözleşmesinin Borç Doğurucu Hükümleri	74
5.	Geriyeye Etkinin İş Sözleşmeleri Üzerindeki Etkisi	75
a.	Geriyeye Etkili Kılınan Toplu İş Sözleşmesi Hükümlerinin İş Sözleşmeleri Üzerindeki Etkisi	75
aa.	Mevcut İş Sözleşmeleri Üzerindeki Etkisi	75
aaa.	İmza Tarihinde Sendika Üyesi Olan İşçiler Bakımından	76
bbb.	İmza Tarihinden Sonra Sendika Üyesi Olan İşçiler Bakımından	80
ccc.	Dayanışma Aidatı Ödeyerek Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanan İşçiler Bakımından	82
a.1.	Genel Anlamda	82
a.2.	Dayanışma Aidatı Ödeyerek Yararlanmanın Temelini Oluşturan İsviçre Borçlar Kanunu Düzenlemeleri	84
a.3.	Dayanışma Aidatı Ödeyerek Toplu İş Sözleşmesinden Yararlanma ve Geriyeye Etki	86
bb.	Yürürlük Tarihi ile İmza Tarihi Arasında Sona Ermiş İş Sözleşmeleri Üzerindeki Etkisi	92
b.	Geriyeye Etkili Kılınan Toplu İş Sözleşmesi Hükümleri ile İş Sözleşmesi Hükümlerinin Çatışması Hâli	96
III.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ	97
A.	Taraf İradeleri Gereğince Toplu İş Sözleşmesinde Değişiklik Yapılması	98
1.	Toplu İş Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasının Anlamı ve Hukuki Niteliği	98
2.	Toplu İş Sözleşmesi Değişikliği Yapma Yetkisi	103
3.	Toplu İş Sözleşmesinde Yapılabilecek Değişikliğin Kapsamı	108
a.	Değişikliğin Konusu ve Sınırları	108
b.	Ücret Zamlarına İlişkin Değişikliklerde Doğmuş Hak – Beklenen Hak Ayrımı	110
4.	Toplu İş Sözleşmesi Değişikliğine Dair Çıkabilecek Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları	113
B.	Hâkim Tarafından Toplu İş Sözleşmesinin Değişen Duruma Uyarlanması	117
1.	Borçlar Hukuku Esasları Çerçevesinde Sözleşmenin Uyarlanması	118
a.	Genel Olarak	118
b.	İşlem Temelinin Çökmesi Teorisinin Anlamı	120
c.	İşlem Temelinin Çökmesinin Görünüm Şekli Olarak Aşırı İfa Güçlüğü ve Türk Borçlar Kanunu Madde 138 Çerçevesinde Hâkimin Sözleşmeye Müdahalesinin Koşulları ve Sonuçları	123
2.	Toplu İş Sözleşmesinin Yargısal Yoldan Uyarlanabilirliği	128

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

I.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERDİĞİ HÂLLER	137
A.	Türk Hukukunda Toplu İş Sözleşmesinin Sona Erme Hâli	137

1.	Temel Neden: Belirli Süreli Toplu İş Sözleşmesindeki Sürenin Dolması	137
2.	Fesih Türleri Bakımından Değerlendirmemiz	140
a.	Süreli Fesih	140
b.	Haklı Nedenle Fesih	141
B.	Bazı Hukuk Sistemlerinde Toplu İş Sözleşmesini Sona Erdiren Hâller	144
1.	Fransız Hukukunda	144
2.	İsviçre Hukukunda	151
3.	Alman Hukukunda	154
C.	Toplu İş Sözleşmesinin Hükümsüzlüğü	155
1.	Toplu İş Sözleşmesinin Hükümsüzlük Türleri	156
a.	Toplu İş Sözleşmesinin Kesin Hükümsüzlüğü	156
b.	Toplu İş Sözleşmesinin Kısmi Hükümsüzlüğü	160
c.	Toplu İş Sözleşmesinin İptali	168
aa.	Yetkisizlik Nedeniyle Toplu İş Sözleşmesinin İptali	169
bb.	Borçlar Hukukundaki Sözleşmenin İptal Edilebilirliğine Yol Açan Nedenlerle Toplu İş Sözleşmesinin İptali	173
2.	Toplu İş Sözleşmesinin Hükümsüzlüğü Durumunda Doğabilecek Sonuçlar	174
II.	TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİ SONA ERDİRMEYEN HÂLLER	177
A.	Sendikanın Tüzel Kişiliğinin Sona Ermesi	178
B.	Sendikanın Faaliyetinin Durdurulması veya Yetkiyi Kaybetmesi	180
C.	İşverenin Değişmesi	182
D.	İşkolunun Değişmesi	186
E.	İşyerinin Nakli	191
F.	İşverenin Sendika Üyeliğinin Sona Ermesi	193
III.	İŞYERİ DEVRİNİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	193
A.	Bireysel İş İlişkileri Bakımından İşyeri Devri Kavramı	194
1.	İşyeri Devri Bakımından Avrupa Birliği Hukukunun Gelişimi	194
2.	2001/23 sayılı Avrupa Birliği Direktifinin Uygulama Alanı	195
3.	Mukayeseli Hukuk ile Türk Hukukundaki İşyeri Devrine İlişkin Hükümler ve Uygulama Alanları	197
4.	Kimliğini Koruyan Ekonomik Birlik Formülü Çerçevesinde İşyeri Devri	202
a.	Ekonomik Birlik Kavramı	203
b.	Ekonomik Birliğin Kimliğini Koruması	208
B.	İşyeri Devrinin Toplu İş Sözleşmesi Düzeni Bakımından Doğurduğu Sonuçlar	216
1.	Devralınan İşyerinde Geçerli Olan Toplu İş Sözleşmesinin Korunmasına Yönelik Mukayeseli Hukuktaki Düzenlemeler	216
2.	İşyerinin Devri Hâlinde 6356 Sayılı Kanun Madde 38'in Kolektif Düzen Bakımından Getirdiği Düzenlemeler	223
a.	Devralınan İşyerinin Herhangi Bir Toplu İş Sözleşmesi Kapsamında Yer Almaması	224
b.	Devralınan İşverenin Herhangi Bir Toplu İş Sözleşmesine Taraf Olmamasına Rağmen, Devralınan İşyerinde Toplu İş Sözleşmesinin Uygulanmakta Olması	226
c.	Toplu İş Sözleşmesi Tarafı Olan Devralınan İşverenin Devraldığı İşyerinin de Toplu İş Sözleşmesi Kapsamında Olması	229

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNİN HUKUKİ SONUÇLARI

I. TARAF SIFATININ ORTADAN KALKMASI	233
II. TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN ART ETKİSİ	234
A. Sona Eren Toplu İş Sözleşmesinin Etkisine (Art Etkiye) Yönelik Olarak Kabul Edilen Esaslar.....	234
1. Art Etkinin Toplu İş Hukukunda Üstlendiği İşlev	234
2. Toplu İş Sözleşmesinin İş Sözleşmesinin Muhtevasına Dâhil Olup Olmadığı Sorunu	237
a. Toplu İş Sözleşmesinin Yürürlüğü Süresince.....	237
b. Toplu İş Sözleşmesi Sona Erdikten Sonra	239
aa. Alman Hukukunda	239
bb. İsviçre Hukukunda	240
cc. Fransız Hukukunda.....	240
aaa. Kazanılmış Bireysel Avantaj Sistemi	240
bbb. Alınan Ücretin Korunması Sistemi	243
dd. Türk Hukukunda.....	245
3. 6356 sayılı Kanun Madde 36/2 Hükmünün Yedek Hukuk Kuralı Niteliği	247
4. Art Etkinin Süresi ve Sona Ermesi	251
5. Art Etkinin Uygulama Alanına Giren İşçiler	256
B. Art Etki Bağlamında Sona Eren Toplu İş Sözleşmesi Hükümleri	261
1. Borç Doğurucu Hükümler	261
2. Normatif Hükümler	261
a. İş Sözleşmesinin Kurulmasına İlişkin Hükümler	262
b. İş Sözleşmesinin Muhtevasına İlişkin Hükümler	263
aa. Genel Anlamda	263
bb. Ücret Artışına Yönelik Hükümler Özelinde Art Etki ve Kazanılmış Hak Esasının Yarattığı Muamma	264
c. İş Sözleşmesinin Sona Ermesine İlişkin Hükümler	270
d. İşyerinin Çalışma Düzenine İlişkin Hükümler	274
C. Art Etki ile Geriye Etki Arasındaki İlişki	274
1. Art Etki ile Geriye Etkinin Karşılaşması İhtimali (Var mıdır?)	274
2. Önceki Toplu İş Sözleşmesi Gereği Elde Edilen Hakların Geriye Etki ile Değiştirilmesi	276
III. YENİ BİR TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN YAPILABİLMESİ.....	280
A. Mevcut Toplu İş Sözleşmesinin Sona Ermesinden Önce Yeni Bir Toplu İş Sözleşmesinin Akdedilme Olanığı.....	280
B. Yeni Toplu İş Sözleşmesince Kurulan Düzen ve Bu Düzendeki Eski Toplu İş Sözleşmesindeki Bazı Hakların Korunabilmesi.....	280
SONUÇ	287
KAYNAKÇA	295